

Vergaderjaar 2017–2018

29 911	Bestrijding georganiseerde criminaliteit
28 684	Naar een veiliger samenleving
28 844	Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 172

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE EN VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2017

Hierbij bieden wij u het onderzoek «Criminele beïnvloeding van het lokale openbaar bestuur»¹ aan dat in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) door onderzoeksbureau Pro Facto is opgesteld. Het betreft een fenomeenanalyse waarbij door middel van een enquêteonderzoek mogelijke beïnvloeding van het lokale bestuur door criminelen in kaart is gebracht. Met de aanbieding van dit onderzoek aan uw Kamer komen wij onze toezegging na om dit fenomeen nader in kaart te brengen².

Inzicht in beïnvloeding van criminelen op het lokale bestuur is relevant en noodzakelijk. Dit vanwege de mogelijke kwetsbaarheid van het lokale bestuur, aantasting van het functioneren van de (lokale) democratie en de rol die in toenemende mate verwacht wordt van het lokale bestuur in het bestrijden van ondermijnende criminaliteit en de daarbij noodzakelijke weerbaarheid. Om die reden is er bij beide ministeries de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor het bevorderen van de bestuurlijke integriteit en zijn diverse maatregelen getroffen ter verbetering van een weerbaar lokaal bestuur. Tot op heden ontbrak echter zicht op de schaal van de problematiek en bestond het beeld met name uit incidenten en impressies.

Onderzoeksbureau Pro Facto heeft door middel van een enquête onder burgemeesters, wethouders, raadsleden, griffiers, gemeentesecretarissen en ambtenaren Openbare Orde en Veiligheid de beïnvloeding van het lokaal openbaar bestuur door personen (of organisaties) met een crimineel oogmerk onderzocht. Criminele beïnvloeding is daarbij gecategoriseerd in drie vormen: bedreiging, omkoping en infiltratie. Daarnaast is onderzocht welke kwetsbaarheden zich in de lokale processen bevinden en wat mogelijke maatregelen hiertegen zijn. Tevens

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Kamerstuk 29 911, 28 684 en 28 844, nr. 120

heeft Pro Facto onderzocht of de (mogelijke) beïnvloeding op lokaal niveau van invloed is op de nationale veiligheid.

De resultaten van het onderzoek zijn een weergave van de eigen ervaringen van respondenten met criminele beïnvloeding van het lokale openbaar bestuur en geven zicht op de impact die de mogelijke beïnvloeding heeft gehad op de besluitvorming. De onderzoekers concluderen dat criminele beïnvloeding van het lokale openbaar bestuur plaatsvindt in Nederland, maar dat er geen sprake is van grootschalige beïnvloeding. Impact op de nationale veiligheid kan op basis van het onderzoek niet worden vastgesteld. Wel wordt op lokaal niveau de impact op de lokale democratie gevoeld en komt naar voren dat beïnvloeding met een crimineel oogmerk in alle provincies en zowel bij grote als bij kleine gemeenten voorkomt. Bij het voorkómen van beïnvloeding concluderen de onderzoekers dat het belangrijk is om met name maatregelen in te zetten op het lokale en regionale niveau.

De enquête heeft een eerste indicatie van de aard en omvang van de problematiek opgeleverd en het is belangrijk om deze resultaten nader te duiden. De komende periode worden expertsessies met wetenschappers en burgemeesters, Commissarissen van de Koning, de VNG en (beroeps)-verenigingen van het lokale bestuur georganiseerd om de uitkomsten van het onderzoek zowel op een academisch als een meer concreet niveau te bespreken. De uitkomsten van de expertsessies bieden de mogelijkheid om met de geduide resultaten een volgende stap te maken naar een weerbaarder lokaal bestuur. Wij zullen uw Kamer over de uitkomsten van deze expertsessies informeren.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
S.A. Blok

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk